

Motion till riksdagen 2013/14:C258

av **Bo Bernhardsson (S)**

Stadsodling i hållbara städer

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om åtgärder för att bevara och utveckla förutsättningarna för trädgårdsodling i städerna.

Motivering

Städerna måste bli mer hållbara i framtiden. Konsensus råder kring detta högt prioriterade mål. Vanligen menar man därmed främst att marken måste utnyttjas mer effektivt och att de tekniska lösningarna på transporter, uppvärmning, vatten och avlopp, sophantering med mera måste bli bättre. Ofta avser man också social hållbarhet; de gynnsamma sociala nätverken ska främjas och segregation och utanförskap motverkas.

Det är däremot mindre vanligt att man inbegriper städernas livsmedelsförsörjning i hållbarhetsbegreppet. Det är förståeligt mot bakgrund av dagens överflöd av livsmedel i lättillgängliga butiker. Men vid närmare eftertanke är det beklagligt och förvånande att inte också denna aspekt vägts in i strävan att göra städerna mer hållbara.

Vi gör av med ungefär lika mycket energi för att få mat på våra bord som summan av den energi vi använder för uppvärmning av våra bostäder och den energi vi använder till privata biltransporter. På senare tid har det uppmärksamats att, av olika skäl, en stor del av maten kastas i stället för att ätas, men det handlar också i hög grad om vad vi äter, varifrån maten kommer och hur den tillverkas, förpackas, distribueras och bereds. Här finns en mycket stor potential för energisparande som inte tas tillvara, samtidigt som stora ansträngningar görs för att minska slöseriet med energi i andra avseenden.

Blickar vi framåt är det dessutom bekymmersamt att livsmedelsförsörjningen i alla led är så beroende av riklig tillgång på billiga fossila bränslen, något som vi inte kan räkna med i framtiden. En osäkerhetsfaktor är därtill att

Fel! Okänt namn på

det mesta av den olja, som ännu kan utvinnas relativt enkelt, finns i länder med instabila eller odemokratiska regimer. Störningar i oljehandeln kan snabbt ge påtagliga effekter på produktion och distribution av livsmedel.

När oljetoppen är nådd ökar efterfrågan på mark för produktion av drivmedel. Samtidigt kommer den snabbt ökande mängden stadsbor i folkrika länder att ha berättigade anspråk på bättre föda. FN:s jordbruksorgan FAO förutser följdriktigt en mycket stor ökning av efterfrågan på livsmedel under de närmaste decennierna. Om produktionen inte samtidigt kan öka i motsvarande grad finns det risk för mycket kännbara prisökningar och begränsningar i tillgången på livsmedel. I fattigare länder kan detta bli en ödesfråga för stora delar av befolkningen, men även i vår del av världen finns det anledning att inte bara minska energiåtgång och koldioxidutsläpp i livsmedelssektorn utan även föreställa sig hur minskande tillgång på billiga livsmedel kan förändra livsvillkoren för stadsbefolkningen.

Av flera skäl är det således angeläget att uppmärksamma livsmedelsförsörjningen i arbetet med hållbara städer. Men denna fråga har inte tagits upp av Delegationen för hållbara städer, som nu snart har avslutat sitt arbete. I direktivet för det nya uppdrag om hållbara städer som Boverket och tre andra myndigheter har fått nämnas heller inget om detta, och inte heller i Boverkets ordinarie uppdrag.

En fråga som borde belysas bättre är hur vi ska förbättra möjligheterna till stadsnära jordbruk och stadsodling i olika former. Kan vi bygga städerna tätare och samtidigt erbjuda de boende mark för trädgårdsodling, både som fritidssysselsättning och i olika former av småskaligt entreprenörskap?

Koloniträdgårdar och annan stadsodling bidrar till biologisk mångfald, rekreation, social gemenskap och trivselvärden för alla som vistas i staden. Dessutom bidrar trädgårdsodlingen redan nu i beaktansvärd grad till livsmedelsförsörjningen och kan bli en mycket stor tillgång i en potentiell bristsituation.

Det finns således goda skäl för kommunerna att bättre integrera olika former av trädgårdsodling i stadsplaneringen. Regeringen bör därför ge Boverket och andra berörda myndigheter i uppdrag att på olika sätt främja att så sker. Regeringen bör också utreda hur städernas livsmedelsförsörjning ska säkras och vilken roll husbehovsodlingen kan komma att spela i ett framtida scenario med större konkurrens om livsmedlen på världsmarknaden och ökande behov av lokal produktion.

Riksdagen har tidigare avslagit motioner med denna inriktning med motiveringen att de aktuella frågorna redan uppmärksammas i olika former av statliga myndigheter och genom särskilda satsningar. Detta torde i någon mån, men knappast i tillräcklig utsträckning, vara fallet, vilket är motionens självklara utgångspunkt. Dessa frågor om hållbara städer kräver förnyad, ökad och målmedveten uppmärksamhet.

Stockholm den 1 oktober 2013

Bo Bernhardsson (S)